

ΜΑΥΡΑΓΟΡΙΤΕΣ ΚΙ ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΟΙ ΚΛΕΦΤΟΥΝ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Πάτροκλος Σταύρου

Τα έργα της τέχνης αρπάζονται από την Κύπρο και πωλούνται σε διεθνείς αγορές, κρυφά κατά κανόνα, αλλά και στα φανερά, από λαθρέμπορους και μαυραγορίτες και αρχαιοκάπηλους, από κλέφτες που κλέφτουν την Κύπρο και στη συνέχεια κλέφτουν ο ένας τον άλλο, όπως ανακαλύφθηκε τις μέρες αυτές με την αγορά των ψηφιδωτών της Κανακαριάς που κλάπηκαν από την εκκλησία της το 1979. Και ό,τι αναγκαστικά και αναπόφευκτα θα παραμείνει στην Κύπρο, τούτο οπωσδήποτε θα παραποιηθεί κάποτε και θα γίνει αντικείμενο οικειοποίησης. Έχουμε άλλωστε, πρόσφατα στην Τουρκία ένα βιβλίο — του Οζάλ — που είναι ενδεικτικό αυτής της νοοτροπίας.

Δεν ήσαν, βέβαια, λίγοι οι κατακτητές της Κύπρου. Αλλ' ήρθαν περαστικοί, την εκμεταλλεύτηκαν και έφυγαν. Το 1570 επέδραμαν οι Τούρκοι και φρικιαστικές είναι οι περιγραφές των σφαγών και των δηλώσεων που έκαναν. Αλλ' ήλθαν και εκείνοι τότε ως εκμεταλλευτές κατακτητές, απομύζησαν το μόχθο του λαού και μετά παρεχώρησαν με ενοίκιο την Κύπρο στους Άγγλους. Το 1974 ήλθαν και πάλι, με σκοπό αυτή την φορά να μείνουν οριστικά. Και εξαλείφουν τον αυτόχθονα λαό, παραχαράσσουν την ιστορία του, καταστρέφουν και αλλοιώνουν την πολιτιστική φυσιογνωμία του.

Σκληρές οι συνθήκες ζωής στη διάρκεια των πολλών υποδουλώσεων, όμως και μέσα σ' αυτές τις καταπιεστικές περιστάσεις η Κύπρος δεν απέβαλε ποτέ την καλλιτεχνική δημιουργικότητά της εκτός από τους τρεις αιώνες της Τουρκικής δουλείας μετά το 1570. Στην καλλιτεχνική δημιουργία εύρισκαν οι Έλληνες Κύπριοι την κατάφαση του εσωτερικού ελεύθερου

φρονήματός τους. Η τέχνη μας αναπτύχθηκε και μέσα σ' αυτές τις δύσκολες συνθήκες πολέμου και κατοχής, και καλύτερα, βέβαια, σε χρόνους ειρηνικούς. Αυτή τη λαμπρή πολιτιστική κληρονομιά μας λεηλατούν σήμερα οι Τούρκοι.

Η αρπαγή και η εμπορία αρχαιοτήτων και έργων τέχνης της Κύπρου παρουσιάζεται από τον ξένο τύπο και τους ειδικούς ότι έχει παρόμοια μεθόδευση με το λαθρεμπόριο ναρκωτικών. Ένας π.χ. γνωστός Τουρκοκύπριος αρχαιοκάπηλος ο Αχμέτ Κατίρ Ντιγκ, ευνοούμενος και προστατευόμενος του καθεστώτος Ντενκτάς μαζί με τις επιδόσεις του στην αρχαιοκαπηλία προσπάθησε να εισαγάγει 5 κιλά ηρωίνης στην Αγγλία, και κατέληξε στις Αγγλικές φυλακές το 1984. Στο λαθρεμπόριο μετέχουν Τουρκοκύπριοι, έποικοι από την Τουρκία, Τούρκοι της Τουρκίας και η αφρόκρεμα της διεθνούς αρχαιοκαπηλίας. Το Διεθνές Ίδρυμα για την Έρευνα Έργων Τέχνης (International Foundation for Art Research) υπολογίζει ότι ο τζίρος από την παράνομη αγοραπωλησία αρχαιοτήτων διεθνώς ανέρχεται σε ένα δισεκατομμύριο δολάρια το χρόνο και είναι ο δεύτερος μετά τα ναρκωτικά.

ΓΕΛΑ ΚΟΡΟΥ ΜΟΥ

*Γέλα κορού μου, ξαναγέλα μου
που σε θωρώ 'γίω να γελάς καρτζίν μου
ξαναφτερώνω πελασέλα μου
σαν που να μπαίννει μπόλιν στην ψυσιήν μου
νώθω γλυτζιούν μέσα μου τάραμαν
αρτζιεύκω τζιαι πετάσσω παραπούλια
γυρόν μου φέγγει του φού χάραμαν
τζιαι πάνω τ' άστρον της αυκής τζι' η
πούλια.*

Τάκης Νικολαΐδης